

ТЕАТР У КОШИКУ

«Театр у кошику» був створений в 1997 році режисером Іриною Волицькою та актрисою Лідією Данильчук як незалежне, некомерційне творче об'єднання, що протягом 7-ми років існував на власному ентузіазмі без жодної державної підтримки. З 2004 по 2012 рік стає творчою майстернею Національного центру театрального мистецтва ім. Леся Курбаса. На сьогодні є Громадською Організацією Творча Майстерня «Театр у кошику» в місті Львові. Театр не має свого приміщення і показує свої вистави на різних театральних площадках, музеях, галереях і на театральних фестивалях.

Мирослава Пінковська
співробітник
Інституту ядерних досліджень
НАН України,
м. Київ

Чи знаєте ви, що в Україні є театр, увесь реквізит якого вміщується у кошику? Театр існує з 1997 року, але й досі не має стаціонарного приміщення. Зате має міжнародне визнання (насамперед, у Польщі, і в країнах Балтії) і нагороди. Так, мова саме про львівський «Театр у кошику», засновницею і режисеркою якого є **Ірина Волицька**, а провідною акторкою — **Ліда Данильчук**.

А це пару сходинок, що ведуть до театального храму.

З інтерв'ю **Атени Пашко** **Миколі Матусевичу**.

– **М.:** Стаючи супроти влади, дисиденти важили долею своїх дітей. Найтяжче було матерям. Пам'ятаю, які тяжкі випробування лягли в 70-х роках на дитячі плечі вашої доньки Ірини.

– **А.П.:** Це був найбільшій удар по найдорожчому. Адже лише за переконання батьків дітям перекривали всі шляхи — до вузів, доброї праці, кар'єри. Моїй доні пропонували піти від матері, повторити «подвиг» Павлика Морозова... Мовляв, лише за цієї умови вона зможе отримати вищу освіту. Та в наших родинах виховували дітей із самостійним мисленням і відчуттям справедливості. Я не пригадую випадків, коли б діти дисидентів заради вигоди зрадили своїх батьків.

Ці слова Атени Пашко, дружини і довголітньої соратниці **В'ячеслава Чорновола**, якраз про Ірину Волицьку, бо саме вона – донька Атени. От один штрих на підтвердження слів Атени, як не просто було дітям дисидентів. Знаючи, що органи КДБ люблять ставити «прослушку» на телефони в квартирах підозрюваних, родина Атени відмовилася встановлювати телефон, тож «кадебешники» додумалися повертати від сусідів дірку в стіні, щоб ті підслуховували (!). Алена з донькою мусли «переговорюватися» записками, котрі спалювали по прочитанні.

По закінченні школи Ірині легко давалася «гра» в далекому від українських подій Ленінградському Інституті театру, музики та кінематографії, бо коли її виключили з комсомолу, в Україні вона не могла вступити у ВИШ навіть у Горлівці (попередня спроба з Московським театральним училищем імені Щукіна також зазнала невдачі якраз через брак комсомольського квитка). Ірина стала театрознавицею, захистила кандидатську дисертацію про творчість Леся Курбаса. Але душа тяжіла до власної творчості. Знайшла споріднену душу. Стала нею давніша знайома. Як студентка Ленінградського театального інституту, Ірина приїхала в Одесу на практику в телестудію; а її співмешканкою в гуртожитку виявилася акторка Одеського українського музично-драматичного театру імені В. Василька Лідія Данильчук. З цього знайомства в гуртожитській кімнаті через багато років, коли обидві пройдуть добрий шмат життя, у Львові постане неймовірний творчий тандем – експериментальний «Театр у кошику». Як каже легенда, таку назву вибрали тому, що маленький син Лідії під час репетицій та вистав спав поруч у сплетеному нею кошику. Цей театр — справді унікальне явище в українському театральному житті. Колись **Лесь Танюк** назвав Лідію Данильчук «альтер-его Ірини Волицької», бо між акторкою і режисеркою панує дивовижне порозуміння. При скупих реквізитах і кучому акторському складі (часто це моновистави) їм вдається створювати надзвичайно розмаїті вистави з елементами психологічного, магічного і навіть абсурдистського театру. За словами театрознавиці **Галини Канарської**, досконалий театр твориться у «тишій своїй кухні, бо у Галицькому королівстві немає навіть невеличкої кімнатки для цих унікальних митців. Ми ж культурна столиця на тарілиці,

і що нам до того, що хтось своє серце простягає нам на долоні і творить якісний мистецький продукт...»

«Театр у кошику» засновано 1997 року. Вже за два роки перша вистава театру, «Білі мотилі, плетені ланцюги...» за Стефаніком, представляла Україну на Днях української культури у Франції. У 2000-му на Міжнародному фестивалі «Конфронтації» у Любліні (Польща) презентовано спектакль «Украдене щастя». Ця постановка отримала відзнаку за кращу жіночу роль на III Міжнародному театральному фестивалі «Золотий лев» у Львові та гран-прі за кращу виставу, відзнаки за сценографію і режисуру, кращі жіночу та чоловічу ролі на фестивалі «Класика сьогодні» (1999 р.). У 2000 році «Украденим щастям» Ірина Волицька разом зі своїми акторами представляла Львів на Днях української культури у Чехії. 2001-го вистава театру «На полі крові» (за Лесею Українкою) була відзначена на Міжнародному фестивалі моновистав «Відлуння» у Києві, за два роки на цьому ж фестивалі за кращу режисуру була відзначена вистава «Сон. Комедія».

Режисер-постановник театру Ірина Волицька – лауреат Державної премії ім. Леся Курбаса (2001–2002 рр.), а його провідна актриса Лідія Данильчук – лауреат Державної премії ім. І. Котляревського (2003 рік).

У театральному «Кошику» нині п'ятнадцять вистав, із них кілька за мотивами українських класиків: Василя Стефаника, Івана Франка, Тараса Шевченка, Лесі Українки; але не минули вони увагою і Вільяма Шекспіра, Тадеуша Ружевича і Єжена Йонеску, а також сучасних драматургів П'єра Нотта, Матея Вішнека, Небойші Ромчевича і Неду Неждану.

Вже з першої вистави за творами і листами Василя Стефаника «Білі мотилі, плетені ланцюги...», яку я захоплено дивилася в товаристві *Михайлини Коцюбинської* під час київських гастролей, я стала їхньою «фанаткою» і вже не пропускала жодної вистави.

Попри численні відзнаки й закордонні успіхи, українські культурні інстанції не спромоглися надати «Театрові у кошику» навіть приміщення у Львові, тож під опіку в Києві його взяв Центр ім. Леся Курбаса, передусім — в особі *Неллі Корнієнко*, театрознавиці й дружини відомого дисидента Леся Танюка. Театр часто гостював на камерній сцені Центру, зібравши невелике, але віддане коло прихильників (серед глядачів був колишній президент *Віктор Ющенко*, деякі українські політики, культурні діячі).

Пані Атена неймовірно пишалася доньчиними успіхами, хоча на фуршетах після вистав зазвичай скромно стояла збоку і слухала похвали критиків і друзів на адресу Ірини та Лідії. Не пропускала жодної вистави, тож нерідко, дорогою з театру, ми з пані Атеною обговорювали сцени й моменти, що особливо вразили. Пані Атену як глибоко віруючу особу вельми зворушувала вистава «Я йду, Христе» про духовний шлях молодого *Романа Шептицького* (у майбутньому – греко-католицького митрополита Андрея). Як написано в анонсі до вистави, йдеться в ній «про пошук віри, про дорогу до Бога, про усвідомлення своєї місії в житті і не відступництва від неї. А ще – про високу культуру почуттів – як суто людських, так і релігійних». Тема була вельми суголосна Атені Пашко з її почуваннями власної долі й вибору.

Мені не вдалося побачити лише дві вистави: «Дві крапельки – на північ» П'єра Нотта та «Розмову» за оповіданням Лесі Українки (дивилася в записі).

От як про це уже в «ковідні» часи написала театрознавиця *Галина Канарська*: «Вони живуть, не думаючи про славу, вони живуть, щоб ми не забували, хто ми і які генії є образом нашої України, хоча більшість з тих геніїв для сучасників як *terra incognita*»

В День Народження хочеться побажати Ірині нових творчих успіхів на сценах усіх міст звільненої України, а два букети в Києві для Ірини і Лідії гарантую (на світліні – Ірина зліва, Лідя – справа. ■

